

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
Обществен съвет

ПРОТОКОЛ

№ 163

На 28.11.2023 г. се проведе заседание на **Обществения съвет** към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА:

Цветелина Пенева – председател на **Обществения съвет**, Сдружение „Демокрация и законност“;

Надежда Гологанова – заместник-председател на **Обществения съвет**, Гражданска инициатива за свободни и демократични избори;

Велко Милоев – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Плевен;

Дончо Пачиков – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация;

Ива Лазарова – заместник-председател на **Обществения съвет**, Институт за развитие на публичната среда;

Иванин Кънчов – Сдружение „Памет“

Ивилина Алексиева - Институт за модерна политика и Асоциацията на младите юристи

Румяна Дечева – Европейска асоциация за защита на човешките права – България;

Свилена Гражданска – Институт за социална интеграция;

Стефан Манов – Българско сдружение за честни избори и граждански права – Пловдив;

Тодор Гунчев – Федерация на независимите студентски дружества;

Заседанието бе открито в 18 часа и 20 минути и председателствано от госпожа Цветелина Пенева – председател на Обществения съвет към ЦИК.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Уважаеми колеги, откривам редовното заседание на Обществения съвет към Централната избирателна комисия.

Изпратен ви е проект за дневен ред.

Д н е в е н р е д:

1. Избор на ново ръководство на Обществения съвет към ЦИК;
2. Дискусия относно идеята за анализ на недействителните бюлетини;
3. Разни.

Иванин Кънчов днес представлява Сдружение „Памет“. Имаме имейл в тази връзка.

Румяна Дечева предполагам, че ще гласува от името на вашата Асоциация, въпреки че имаме имейл от Стоил Цицелков, който упълномощава Ивилина Алексиева, моля да потвърдиш.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, потвърждавам. Имах проблем с интернет, който беше разрешен.

ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: И аз потвърждавам, така ще бъде упълномощаването и гласуването.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Румяна Дечева участва от името на тяхната Асоциация.

Имаме имейл от Константина Кипрова, която упълномощава Тодор Гунчев да гласува от името на „Зона за трансатлантически просперитет – наблюдателна мисия, България“.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз потвърждавам. Говорих с колегите от „Зона за трансатлантически просперитет – наблюдателна мисия, България“ във

връзка с по-активното им участие. Константина Кипрова е ангажирана с някакви проекти в момента, имат крайни срокове и до 6 – 7 декември е много ангажирана, затова ме упълномощиха.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Общо списъка на присъстващите, заедно с упълномощените, са 12 организации. Даниел Стоянов е написал имейл, че няма възможност да се включи днес. Останалите, които отсъстват, са Денислав Генчев, на който преди малко му написах, за да му напомня, че имаме заседание на Обществения съвет, но явно няма възможност да се включи и той в момента. Рейме Айдън – Фондация „Младежка толерантност“ не е отговорила. Не мога да кажа дали ще присъства днес. Имаме добър кворум.

Изпратен ви е проект за дневен ред по имейл.

Д н е в е н р е д:

1. Избор на ново ръководство на Обществения съвет към Централната избирателна комисия;
2. Дискусия относно идеята за анализ на недействителните бюлетини;
3. Разни.

Ако имате коментари към предложенията за дневен ред, заповядайте.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Само един въпрос към господин Гунчев. Възможно ли е в този случай, когато той е упълномощен от „Зона за трансатлантически просперитет – наблюдателна мисия България“, госпожа Константина Кипрова, възможно ли е Тодор Гунчев да гласува по един начин и същия Тодор Гунчев да гласува по друг начин от името на „Зона за трансатлантически просперитет – наблюдателна мисия България“.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Ако имам изрично упълномощаване от колегите, които по дадена точка от дневния ред са ме помолили да гласувам по

определен начин, естествено ще гласувам, както са ме упълномощили. Това по никакъв начин не влияе върху моя глас, представлявайки – Федерация на независимите студентски дружества.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Как те е упълномощила специално Кипрова?

ТОДОР ГУНЧЕВ: В смисъл?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Казваш, че ако те са те упълномощили да гласуваш по някакъв начин, би спазил техния начин, а ти гласуваш както намериш за добре. Имаш ли упълномощаване от Кипрова, което специфицира как да гласуваш по определена точка.

ТОДРО ГУЧЕВ: В настоящия случай нямам. Тогава, когато имам, ще го разбереш доста ясно и точно.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз не искам да правя скандали в това заседание, но това упълномощаване ми се струва, че би трябвало да го изчерпим като явление. Искам да обърна внимание върху въпроса. Аз го написах в един имейл и никой не ми отговори. Не мога да си представя, че организацията на госпожа Кипрова няма възможност да излъчи човек, който да я замести в дадения случай и то не днес, а това е редовно. Такава сериозна голяма организация и да не може да излъчи един човек, който да я замести, което е елементарно според мен. Аз така си мисля. Това упълномощаване е някак си много странно. Този случай с Румяна Дечева, проблеми с интернет. Има интернет, който е стационарен, има интернет, който е през мобилен телефон. В момента също имам проблем с интернет и съм през мобилния телефон. Има достатъчно възможности. Не искам да правя скандал в това заседание, но на следващ момент да го обсъдим и да видим точно за какво става въпрос. Представяте ли си в Народното събрание тези, които не присъстват, да упълномощят някой да гласува. Такова нещо аз не съм чувал досега, не съм чувал и извън страната да го правят. Ние създаваме някаква нова световна практика. Аз така написах в

един имейл и никой не ми отговори. И до тук по този въпрос, нека да обмислим в бъдеще, не сега.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Ще го оставя без коментар.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Няма какво да се коментира, всичко е ясно.

ТОДОР ГУНЕВ: Дончо, искаш ли да коментираме, след като си тръгнал по този начин.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Не искам.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Тогава спри да коментираш, защото може да започнем да коментираме за имейла преди малко, може да започнем да коментираме и за организациите, може да започнем да коментираме как точно се упълномощава. Може да започнем да коментираме, има достатъчно юристи, които да обяснят, че упълномощаването става с решение на някое управително тяло. Ако влезем в този разговор, тогава да си говорим за всички тези неща, но съм дълбоко убеден, че няма да успеем да стигнем до това. Колкото до времето и до интернет, аз съм си отделил от времето, за да участвам, затова предложих да не го коментираме в момента.

СТЕФАН МАНОВ: Колеги, аз бих искал да обърна внимание, защото аз повдигнах в имейла в нашата комуникация, че е редно да се заинтересуваме и поканих ръководството да намери контакт с организациите, които от дълго време не участват в работата. Аз разбирам, че всеки е много натоварен и това трудно може да се случи и именно поради това, винаги съм защитавал позицията, че настъпва една умора, едно утежняване в работата на всеки един от нас и затова на шест месеца, ако се въртим, както бяха началните правила на Обществения съвет, вероятно е по-добре, отколкото да се въртим на една година, особено като има години с толкова много избори, които натежават. Аз си отбелязвам, както казва Цветелина Пенева, за добрия ред, предвид това, че в предишното заседание не можах да присъствам в цялост, а се оказа, че съм

бил извън официално откритото заседание, когато се включих за пет, шест минути, поради което държа да влезнат в стенограмата нещата, които изказах предишния път. Като започна от там, че като изборни експерти, които провеждаме избори в случая и за председател и заместник-председатели, фундамент на изборите са правилни, чисти и точни избирателни списъци. Избирателните списъци при нас са организациите, които членуват в Обществения съвет и техните упълномощени представители.

Смятам, че нашия избирателен списък не е чист, не е коректен, съдържа организации, които не следва да са в него, предвид нашите правила, правилата на Изборния кодекс и решенията на Централната избирателна комисия. Така че аз бих искал да си проведем разговора за чистота на избирателните списъци и коректността им, тъй като трудно можем да говорим за кворум, който се изисква и за гласуване.

Взимам повод от последната ротация, тази дума станала популярна заедно със сглобка и т.н. На предишното заседание обърнах внимание, че не смятам, че субектът Институт за модерна политика, под формата под която съществува и от когото получихме писмо, е член на Обществения съвет към Централната избирателна комисия. Искам отново да повтора съображенията си, за да бъдат описани в стенограмата от днешното заседание.

Към днешна дата, справка в регистъра за юридическите лица с нестопанска цел показва, че съществува Сдружение „Институт за модерна политика“. Същото е регистрирано в частна полза, не в обществена полза с ЕИК 17674280. Справка на интернет страницата на Централната избирателна комисия сочи, че сдружението Институт за модерна политика, никога не е било регистрирано за наблюдателска организация в историята на българските избори, поне последните девет години след приемане на настоящия Изборен кодекс, в който има учреден Обществен съвет.

Има регистрирана наблюдателска организация за единствен път на евроизбори 2019 г. с дата 15 април, под име Фондация „Институт за моделна политика“.

Общественият съвет към ЦИК е създаден на 31 март 2014 г., 15 дни преди да бъде регистрирана Фондация „Институт за модерна политика“. При основаването на Обществения съвет, Централната изборителна комисия е поставило изисквания в десетдневен срок след основаването, организациите да посочат данни, че са били някога регистрирани на предходни избори. Такива очевидно не е могло да бъдат посочени.

От друга страна Асоциация на младите юристи, такова сдружение към днешна дата не съществува. То е било регистрирано за последно на избори през 2011 г. – избори за президент.

И от трета страна буди недоумение, как две юридически лица могат да бъдат записани на един ред, като един член на Обществения съвет. Всичко това за мен води до извода, че към днешна дата, а и към тази на предходното заседание, няма правно основание госпожа Ивелина Алексиева да присъства на нашите заседания, освен като добър експерт, приятел, гост и човек, на който мнението е ценно. Но тя не може да участва в дейността, в смисъл избори, взимане на становище на Обществения съвет и т.н. Това го подчертавам. Има две в най-добрия случай юридически лица Сдружение „Институт за модерна политика“ в частна полза и Фондация „Институт за модерна политика“. В случая Фондацията не съществува, защото две юридически лица с едно и също име по новия закон променен преди две, три години не могат да съществуват и тя не е пререгистрирана, защото няма данни в регистъра на Закона за юридически лица. А от друга страна Асоциация на младите юристи също не е пререгистрирана.

Всичко това, което го казвам, съм го описал в писмо и съм го изпратил в Централната изборителна комисия за тяхна информация. Редно е да го кажа и тук.

Относно изборителните списъци. Моето лично мнение е, че организации като „Нова алтернатива“, която повече от година няма представител, дори определен за участие в Обществения съвет, камо ли да участва физически. Организации като Фондация „Младежка толерантност“, която също не участва в дейността системно от години, не следва да бъдат в изборителния списък. Смятам, че сме достатъчно активни в общественото пространство. Има много хора, които имат желанието Обществения съвет да не съществува. Опитаха се да бъдем изчегъртани, закрити и ликвидирани. Бяхме наречени Отечествен фронт от председателя на Правна комисия, господин Чолаков, който сега е председател на Конституционната комисия. Тоест далеч не е случаен човек. Това обуславя и факта, че ако някой днес прочете тази стенограма, ние трябва да сме и достатъчно образцови, в смисъл спазване на изборителните принципи именно от нас като наблюдателски организации по избори.

Това исках да кажа в сбит порядък, за да не удължавам. Имам още доста други коментари, които бих могъл да формулирам. Мнението ми е и то настоятелното, че ние трябва да отчетем обществения интерес към дейността на Обществения съвет. Това че сме на един доста осветен огрян склон, не връх, но силно видим и носим отговорност за това, какъв образ дават наблюдателските организации в тяхната есенция, квинтесенция от тази гледна точка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Благодаря.

Колеги, други изказвания в тази връзка. Ивилина Алексиева, заповядай.

ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Уважаеми колеги, изслушах много внимателно господин Манов и тъй като считам, че той има право, ви предлагам в дневния ред било на днешното заседание, но може би за днешното заседание няма да се подготвим, на следващото заседание на основание точка 3.2 от нашите правила, да направим преглед на организациите, които са членове на Обществения съвет по тези точки и ако искате, тогава да обмислим изключване на организации на основанията, които са там. Що се касае до това, което господин Манов каза за Института за модерна политика и Асоциацията на младите юристи, аз съм подготвила документи, които ще представя заедно с другите организации, които ще представят своите документи, които да покажат състоянието.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Колеги, други изказвания по темата има ли? Ива Лазарова, заповядай.

ИВА ЛАЗАРОВА: Ако ще вървим към такова развитие на нещата за следващия път, предлагам тогава да не избираме никакво ръководство сега и да го отложим, докато всички са на ясно кой, как за какво и прочее иска да гласува, за да може да гласува спокойно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Велко Милоев, заповядай.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Правя контрапредложение, да вървим днес по дневния ред. Да разгледаме на следващо заседание документите, които ще ни покаже Ивилина Алексиева и други организации, които искат да ги представят и тогава да насрочим обсъждането принципно за изключване, ако има такива предложения. Предложението ми за днес е да си вървим по дневния ред.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Дончо Пачиков, заповядай.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз да допълня Велко Милоев или да продължа неговата мисъл. Ние продължаваме да вървим по дневния ред, но има предложение да специфицираме нещата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ние още не сме приели дневния ред.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: След като не сме го приели това означава, поддържам предложението на Ива Лазарова, в този смисъл, ако в момента не направим стабилна основа е възможно впоследствие да има сериозни проблеми. Може би наистина е хубаво, не че искам да опонирам на Велко Милоев, но това са моите съображения по принцип. Ако направим сега едно гласуване, когато нещата не са изяснени, както и Стефан Манов ни ги представи и които ние ги знаем, но той е имал търпението, времето възможността да ги формулира абсолютно точно математически практически.

Аз поддържам предложението на Ива Лазарова и ако натам отиваме, да гласуваме как да постъпим, т.е. с предложение за изменение в проекта за дневен ред или да приемем така предложения дневен ред. Това са две неща. Ива Лазарова предлага изменение в дневния ред, който още не е действащ, доколкото не е приет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Надя Гологанова има думата.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Искам да кажа, че доколкото си спомням правилата, не мога съвсем точно да цитирам, но самото изключване се извършва от Централната изборителна комисия. Ние дори и да вземе решение следващия път да изключим някой, трябва да минат поне още една, две седмици докато мине през Централната изборителна комисия и Централната изборителна комисия вземе решение и се върне при нас. Тоест това отлагане до следващата седмица не решава въпроса, а

дори може да задълбочи конфликтната ситуация. Ако ще отлагаме трябва да е с няколко седмици, а не с една.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Нека да се обърнем към правилата и да прочета какъв е реда за изключване от състава на организации.

Както и Ивилина Алексиева преди малко цитира, точка 3.2 от нашите Правила гласи следното: Общественият съвет предлага на Централната избирателна комисия за изключване от състава му организация.

Първа хипотеза. Която системно не участва в работата на Обществения съвет. Системно не участие в работата на Обществения съвет е налице, когато организацията не участва в работата на Съвета повече от една година.

Второ, когато е изявила писмено желание да бъде изключена от състава на Обществения съвет.

Трето, при прекратяване на организацията. Очевидно ние сме в първата хипотеза системно не участие на някои от нашите организации, които през последната една година не са взимали участие. Всички знаем, че това е Сдружение „Нова алтернатива“, която не е номинирала и представител на Обществения съвет след напускането на господин Стоилов.

По отношение на фондация „Младежка толерантност“ да кажа каква комуникация имам с представителя им г-ца Рейме Айдън. Тя ме уведоми, че не може да участва, тъй като започва нова работа, която иска голяма ангажираност и внимание. И най-вероятно другия месец организацията, член на Обществения съвет ще номинира нов свой представител, който да участва в заседанията. Това е, за което искам да ви информирам.

Предлагам да гласуваме предложението на Ива Лазарова.

СТЕФАН МАНОВ: Аз бих искал думата. Правилно прочете основанията за прекратяване, изключване от състава. Освен тези конкретни ситуации за неописаните в правилата случаи, важат общите правила на Административно процесуалния кодекс за административното производство. Аз твърдя, че има организации членки в момента, чието членство е нищожно. То никога не е следвало да се състои. Поради тази причина влизаме в хипотеза на друго производство, което е да се констатира нищожност на членство. Това не е изключване, а констатиране на нищожност. Моята теза е, че Института за модерна политика е в тази хипотеза за нищожност. Като ще подчертая, че в първите правила приети от първия Обществен съвет и подписани от присъствалите тогава организации, той е приет с решение на Централната изборителна комисия № 103-ЕП от 8 април с приложение, интегрална част от решението, положение с правила подписани от членовете основателки организации. Там Институт за модерна политика твърдя, че няма. Там има подписано Сдружение „Асоциация на младите юристи“. И това е логично. Има защото Институт за модерна политика към тази дата, не е притежавал качествата да бъде член на Обществения съвет към ЦИК, по причина която изразих. Той не е бил регистриран към 31 март 2014 г. за наблюдателска организация. С решение на ЦИК 17 от 26 март са определени правилата за състава на Обществения съвет, в което се казва изрично.

В Общественият съвет могат да членуват представители на всички неправителствени организации, които отговарят по условието на чл. 55, ал. 1 от Изборния кодекс, да са участвали като наблюдатели в изборите. И за да няма съмнение какво е искала да каже ЦИК, чийто председател беше госпожа Ивилина Алексиева към тази дата, казва се: В десетдневен срок след учредяването на Обществения съвет, организациите имащи свои представители в него, трябва да представят в ЦИК следните документи.

Точка 4.1. Документ за регистрация на наблюдатели в предходни избори.

Тоест, с решение на ЦИК от 26 март са определени правила за създаване на Обществен съвет, на чието учредително събрание не е присъствал Институт за модерна политика, защото той не е подписал правилата и който е нямало как да присъства, защото не имал никога преди това регистрирани наблюдатели и не е имало как в десетдневен срок да представи такъв документ, защото първите му регистрирани наблюдател са на 15 април 2014 г. Става дума за Фондация „Институт за модерна политика“ е регистрирана на 15 април 2014 г., а не за Сдружение, което съществува към днешна дата. Тоест това не е същия юридически субект. Така или иначе е нищожно неговото участие в състава на Обществения съвет по правилата, които са били тогава подписани, включително госпожа Ивилина Алексиева като председател на ЦИК.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Има думата Ивилина Алексиева.

ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Стефан Манов току що каза неща, които трябва да проверя. Аз това трябва да го проверя, защото нямам спомен и не бих искала да ви поставя в ситуация, в която да излъжа. В този смисъл, ако желаете, за да не се прекратява днешния ден, защото да отлагаме заседание не е хубаво, аз мога да се оттегля като глас за днес, да си извърва проверката и да ви уведомя на следващото заседание, така че да не прекратяваме вашата работа днес. Защото когато една организация е поставена под съмнение, естествено нейното гласуване би било неподходящо.

Другото което исках да кажа че на мен ми се иска и аз ще ви информирам на следващото заседание, ако се извършва преглед, той да се извърши по отношение на всички организации. Днес ви казвам, че съм съгласна да не участвам в гласуването.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Велко Милоев има думата.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Приветствам това, което каза Ивилина Алексиева, като разбира се очаквам тя да остане и да участва в заседанието с или без гласуване. Преди да преминем към гласуване на дневния ред, искам по темата повдигната от Стефан Манов, да ви дам един въпрос за размисъл.

Тук има доста хора, които си спомнят как не веднъж, още от времената, които ги помня, когато на живо се събирахме във фоайето пред заседателната зала на ЦИК и сме обсъждали проблема, че Общественият съвет може да включи само представители на формални организации, а не експерти в лично качество. Този проблем го казах на Румяна Дечева, когато тя с помощта на тогавашния председател, ме предложиха за член на Обществения съвет и го обсъждахме. Едва ли някой от вас ще възрази, че тази наша доста неформална група има остра нужда от хора, които разбират от избори, от хора, които могат да пишат. Не веднъж чл. 55 ни налага това ограничение. И дори нито веднъж, поне аз не помня, дали сме го предлагали официално на ЦИК, чл. 55 да се разшири, за да ни позволи да включваме експерти в лично качество.

Дончо Пачиков е бил един от хората, които не веднъж са предлагали и правилно, да има постоянно гости. И сега се явява още един човек, който разбира от избори и някои от нас искаме да го изключим. Абсолютно права е Ивилина Алексиева, такава проверка трябва да се отнася към всички организации. Всички вие знаете, че при една такава проверка легитимността на организацията, която аз формално представлявам, ще бъде оспорена. Никаква драма нямам в това. Искам вие да помислите, какво всъщност искаме. Защото същината на проблема повдиган от Стефан Манов, аз мога да я резюмирам с три думи, борба за влияние.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Тодор Гунчев има думата.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Колкото и да не ми се иска да влизам в този разговор, за да не стана пак обвинен за нещо и колкото и да не ми се иска да се съгласявам в някои случаи с Дончо Пачиков, но може би тук в момента той има право за нещо.

Отчитам това, което Велко Милоев казва, като абсолютно правилно. От друга страна наистина мен ме карат чисто юридически, да си мисля претенцията за нищожност или за недействителност, както обичат юристите да спорят кое от двете какво значи, до какво би довела в Обществения съвет. И тук бих искал и аз да подкрепя предложението на Ива Лазарова и на Дончо Пачиков, че може би наистина е по-добре малко да се спрем, да го отложим, да извършим някаква такава проверка или най-малкото обсъждане на тези документи, които се представят и тогава да пристъпваме. Избори надявам се скоро да няма или поне тази година да няма. Има достатъчно време да си подредим нещата. Аз и предишния път го казах. Мисля, че Цветелина Пенева както е продължила два, три месеца може да спокойно да си продължи още месец, колкото е необходимо, за да си го направим това нещо. Не го правя като конкретно предложение, а подкрепям предложението на Ива Лазарова, да се отложи и да се стъпи както казахте, на здрава основа.

По отношение на Ивилина Алексиева, със сигурност никой не иска по никакъв начин да ограничи твоето участие тук. Даже въпреки Стефан Манов, което казва, отчитам това, което каза той, че в крайна сметка ти си човек уважаван от мен експерт, защото в крайна сметка не сме от днес заедно, а от доста години. Това ми е предложението.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Румяна Дечева има думата.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Първо по въпроса за индивидуалното членство. Преди да тръгнем да търсим организации, които да номинират експерти, има няколко опита и още състава на ЦИК на Ивилина Алексиева гласува срещу нашите опити на Обществения съвет да имаме експерти. Няколко изключително качествени експерта за съжаление и двамата, които идваха тогава на нашите заседания, работят в момента някъде навън, занимават се с избори, но никога не станаха членове на Обществения съвет, защото нямаше организации, които да ги предложат. Централната изборителна комисия системно, многократно всяка година, поне два пъти гласува в съставите, ръководени от Ивилина Алексиева, след това от съдия Стойчева, след това от Александър Андреев, винаги поради това, че така е записано в закона. Всички знаем, че Централната изборителна комисия не разтваря допълнителни възможности, а се придържа стриктно в силно ограничителните рамки на Изборния кодекс. И това е един проблем за качеството на труда, който ние предлагаме.

По отношение на членството и представителството в организациите. Може би трябва да погледнем и в онези решения, които сме взимали през годините, защото когато аз станах председател на Обществения съвет, не си спомням годината, ще проверя, получих документи за Съюза на младите юристи и с един договор с Института за модерна политика, който тогава беше наистина Фондация, който по-късно се пререгистрира и аз знам, че имаше договор и имаше документ, който в момента не мога да си спомня точно как изглеждаше юридически. Но когато фондациите бяха ангажирани да се пререгистрат, ние гледахме и имахме информация за прехвърляне на представителство.

Не мога по спомени да твърдя нещо, което няма как в съда да го докажа, т.е. по безспорен юридически начин, но единствено като човек, който най-отдавна, от тези които в момента сме в тази среща, е в състава на Обществения съвет. Само казвам, че имаме и най-вероятно в

протоколите на заседанията на Обществения съвет е останала някаква следа. Да се има предвид. Поемам ангажимент в момента в който кажете, в деня за който желаете, нашата организация ще предостави документи не само кога и как сме били регистрирани и как сме наблюдавали.

През миналите години ние имахме едно решение, с което членове на различни сдружения за облекчаване на логистиката и за по-добра координация, се регистрирахме през една организация. И това е нещо, което нашата организация специално продължава да прави. Ние винаги сме имали наблюдатели или ние сме регистрирали или сме регистрирали наши наблюдатели през други организации. Когато някой тръгне да търси буквата на закона, а трябва да се върне и към онези решения на Обществения съвет, които сме имали, които не са намирани за нелегитимни, когато ние решавахме да наблюдаваме заедно, за да може вместо да разглеждаме 14, тогава се надявахме всяка организация да има капацитет, да направи собствен анализ, надявахме се вместо 14, да четем 14 различни анализа, да имаме значително по-малко и някои организации да участват съвместно в тази дейност. Това са няколко съображения за всички. Ако тръгнем в посока да търсим легитимност за изключване на специалисти, ще бъде невероятен позор за Обществения съвет.

Благодаря ви много.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Стефан Манов има думата.

СТЕФАН МАНОВ: Понеже времето напредва ще кажа три съображения. Темата за включване на физически лица експерти към работа на Обществения съвет е стара. Аз подкрепям напълно. В началото Румяна Дечева беше тази, която се опита да направи промяната в правилата, включително за да бъде асоцииран аз като такъв, за което естествено съм благодарен. Имах отказ от ЦИК. Нека този въпрос да го поставим отново

на ЦИК, но не сега и не в следващата седмица. Защото може да намерим форма.

Второ, понеже Ивилина Алексиева предложи нещо, аз го приемам и смятам, че е разумно, смятам че е отговорно, смятам че е добронамерено и доброжелателно.

Трето, не мога да се съглася, че Общественият съвет на ЦИК трябва да се превърне в копие на директора на БНТ или на инспектората на ВСС или не знам кой друг орган в държавата, които си удвоиха мандатите без избори. Това хлъзгане месец, седмица, две, три, година, две е нещо, което не ни прави чест, именно на нас като специалисти по изборно законодателство. Още повече, че ръководството е една формалност. Това са организации, които за определен период от време мъкнат логистиката и хамалуват, нито се получава някакво възнаграждение, нито има друг елемент на уникалност. Това е пръв между равни какъвто е председателят на ЦИК, той не може сам да взема решение, така е и председателят на Обществения съвет. Затова моето конкретно предложение, за да не се превръщаме в такива карикатури, днес да си гласуваме за ръководство за колкото време трябва, ако има изобщо кандидати, а другите въпроси да ги разглеждаме в следващи заседания.

Колеги, утре ще се отвори пак Изборния кодекс, ще се ходи на заседание. Утре някой Радомир Чолаков ще пита, вие кои сте, не си спазвате собствените правила. Така че преди да говорими за гонене на експерти, ние се резим с начина ни на функциониране.

Четвърто, аз държа да има точка в дневния ред, защото сме още на точка дневен ред, предложение до ЦИК за изключване на „Нова алтернатива“, поради системно не участие в работата на Обществения съвет, в частност повече от една година не излъчване изобщо на представител. Моля тази точка да бъде включена и такова решение да вземем. Поне нещо да изчистваме, защото аз не се чувствам комфортно,

колеги. Не мога да продължа да работя със съзнанието, че правим продукт, който търпи такива неща. Поне за това очевидно нещо да се съберем и да го гласуваме, ако имаме усещането, че трябва да вървим към изчистване.

Да се приеме дневния ред, да сложим точка първа - изключване на организация „Нова алтернатива“, точка 2 ръководство и т.н.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Колеги, може ли да взема и аз думата, за да кажа и становището, което имам.

Първо, държа да кажа, че председателството на Обществения съвет е много натоварващо лично мен и аз с удоволствие искам да предам тази тежка мисия на някой друг колега. Считам, че за освежаване дейността на Съвета е редно председателският пост да бъде ротирен дори по-често от една година. С радост бих приветствала избирането на нов председател на Обществения съвет. Разбира се, както каза Стефан Манов, тук сме равни и ние ще продължим да работим по начина, по който всеки от нас е работил на чисто доброволни начала, обществени начала, без да получаваме възнаграждение и давайки много от свободното си време и лични усилия. Затова държа и лично моето мнение е, че ние днес трябва да се опитаме да изберем ръководство на Съвета.

В тази връзка искам да ви уведомя, че предложени по имейл официални номинации не съм получила, които да бъдат препратени, освен имейла, който направи Ива Лазарова с предложението да изберем същия състав за председателство на Съвета и заместник-председатели за още една година. Лично аз считам, че трябва да изберем ново лице, нов председател.

По отношение на изключването на „Нова алтернатива“, приветствам включването на тази точка в дневния ред, както и предложението, което направи Ивелина Алексиева, да обмислим преглед на организациите, които не отговарят на изискванията, да са членове на Обществения съвет.

Трудно е лично за мен да направя такова нещо. Бих предложила на Обществения съвет да състави комисия и това да не бъде само задължение на ръководството, макар и на новото ръководство, което изберем сега. Нека да имаме работна група и за това. Мисля, че като колективен орган, това е начинът, по който трябва да работим.

По отношение на включването на физически лица експерти, аз приветствам включването на всякакви нови лица, които искат да допринесат с работата си дейността на Обществения съвет, включването им за писане на анализи и съставянето на други документи. В този ред на мисли ние сме ограничени от Изборния кодекс. Аз си направих труда да прочета протоколи от заседания на Съвета от минали години, когато не съм била участник. Включително госпожа Росица Матева, когато е била председател на Съвета, нееднократно е казвала, че това трудно може да одобри от Централната изборителна комисия, а трябва да се търси Законова промяна чрез лобизъм, когато се отвори Изборния кодекс.

Сами знаете, че когато последния път се ремонтира Изборния кодекс, имаше предложение чл. 55 да отпадне, да ни освободят от тежобата да се събираме и да пишем анализи и становища.

В този ред на мисли, бих приветствала колеги, които се включват като индивидуални експерти и с работата си да допринесат за съставянето на документи, даже да не са формални членове на Съвета, а да ги привлечем като гости, които да подпомагат нашата работа.

Предлагам ви да преминем към гласуване на дневния ред с така предложените точки. Предлагам да изглежда по следния начин. Ако искате може да гласуваме точка по точка.

Д н е в е н р е д

1. Избор на ново ръководство на Обществения съвет към ЦИК.
2. Предложение за изключване на Сдружение „Нова алтернатива“ като член на Обществения съвет.

Ние да предложим на ЦИК изключване на Сдружение „Нова алтернатива“, поради системно неучастване, на основание точка 3.2 от правилата.

Не знам дали трябва да оставим трета точка - Дискусия относно идеята за анализ на недействителните бюлетини. Не знам как ще се движим с времето. Лично аз искам такава дискусия да проведем. Най-малкото да разберем от работната група докъде е стигнала.

Четвърта точка разни.

Ако сте съгласни или имате други коментари за дневния ред, както е предложен, ако няма, моля да гласуваме.

Против? Няма. Въздържали се? Четирима въздържали се.

Приема се.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Имаше предложение на Ива Лазарова, което е чисто процедурно преди това, което не го гласувахме. Затова съм въздържал се. Считам, че всички тези аргументи, които бяха в полза на това да се уточнят нещата и тогава да се избере и не виждам защо се бърза, при положение, че в момента не са постъпили кандидатури. Това са мотивите ми, поради които гласувам въздържал се. Не искам да преча, затова не гласувам против.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Дончо Пачиков има думата.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз се присъединявам към мнението на Тодор Гунчев, гласувам въздържал се.

ИВА ЛАЗАРОВА: И аз гласувам въздържал се, защото аз го предложих.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Тодор Гунчев гласува с два гласа въздържал се. Тъй като кворум ни е от 12 човека, осем са за, четирима са въздържали се.

Ивилина Алексиева, заповядай.

ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Надявам се, че моя глас не се отчита, защото аз се оттеглих от гласуването.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Гласували 7 „за“, 4 са въздържали се. Кворумът ни е 11 човека. Съгласни ли сте с резултата.

ИВАНИН КЪНЧЕВ: И аз съм въздържал се.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Тогава да подложим да се включи първа точка от дневния ред, отлагане на избора на членове на Обществения съвет за следващото заседание, ако искате така да направим.

Да гласуваме точка по точка.

Първо гласуваме предложението на Ива Лазарова, да се отложи избора на ново ръководство на Обществения съвет за следващо заседание.

Който е за предложението на Ива Лазарова, моля да гласува.

Гласували 6 „за“ предложението на Ива Лазарова.

Който е против, моля да гласува.

Против гласуват 5 души.

Избора на ново ръководство на Обществения съвет към ЦИК отпада от дневния ред и остава за следващото заседание.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз мога ли да си позволя да детайлизираме това решение.

СТЕФАН МАНОВ: Няма какво да детайлизираме. Решението е, че тази точка не е в дневния ред. Мога ли да обясня отрицателен вот.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Не съм те прекъсвал никога.

СТЕФАН МАНОВ: Аз си бях вдигнал ръка.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Добре, извинявай, след това аз ще се изкажа.

СТЕФАН МАНОВ: За мен е несериозно за Обществения съвет, да изпада в ситуация да отлага до безкрай нещо елементарно. На всяка една година, а по мое желание и надежда, някой ден да се върнем на шест месеца, без драматично да се ротираме и да се подменяме, защото организациите ни са равностойни. Не може да се превръщаме тук в

някакви Брежневци в застоя с вечни мандати. Това е несериозно, като инспектората на ВСС или директора на БНТ. Това за мен е обидно. Не разбрах с какъв аргумент, след като се бяхме съгласил да вървим в тази посока. Добре, така да бъде, отлагаме.

ИВА ЛАЗАРОВА: Ако Цветелина Пенева не иска и единствените номинации са тези, които аз съм направила, има ли нови номинации, които да бъдат гласувани или Цветелина Пенева ще продължи, сегашния състав ще продължи натам, докато няма нови номинации.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Тодор Гунчев има думата, след това Свилена Гражданска.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Стефан Манов, част от нещата, които каза са в основата на моя положителен вот. За мен е нереално при положение, че има някаква нестабилна основа, да използвам израз, който преди малко се използва и в следващия момент, казваме бързо днес трябва да стане.

Второ, много правилна точка направи в момента Ива Лазарова. Аз две седмици давам възможност да се издигнат някакви кандидатури. Последния път коментирахме дали ще се прави официално от организацията, дали нещо друго. Това нещо отнема 15 минути. За мен това, което каза Ива Лазарова е изключително полезно и точно попадение. Ако е Цветелина Пенева и няма други номинации, ние сме десет човека и да си кажем нещата. Затова исках да детайлизирам да се каже, че следващия път не смятаме да има отлагане и ако няма номинации или нещо друго, трябва да се измисли нещо друго. Ако трябва да се направи на шест месеца, както каза Стефан Манов, това ми беше предложението за детайлизиране.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Преди да дам думата на други, мога ли да кажа и аз две думи. От името на нашата организация искам да кажа, че те са ме оторизирали днес да си подам оставката. Аз очаквах днес да бъде сменена и да не бъде повече председател на

Обществения съвет. Не искам, както казва Тодор Гунчев да драматизирам, но е редно според мен да се избере нов председател на Обществения съвет. Не настоявам за нов избор. Има заместник-председатели и те могат да изпълняват моите функции, но считам че и за доброто на Обществения съвет и предвид отношенията ни с Централната изборителна комисия е хубаво да има ново лице, което да представлява Обществения съвет занапред.

СТЕФАН МАНОВ: Колеги, аз се извинявам, ще се наложи да изляза за 15 минути, ако продължите заседанието ще се включа след 15 минути.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Ивилина Алексиева, заповядай.

ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Познавам една огромна част от организациите в Обществения съвет и ги познавам от много години. Това са сериозни и стойности организации, които дават един значителен и добър продукт по отношение на избори. И ми се струва, че това ниво, което всяка организация има като такава, би могло да се пренесе и в работата на Обществения съвет. Много ми се иска оперативно и бързо да се взимат решения, защото ръководството е много важен въпрос. Много важен въпрос е след това анализа на недействителните бюлетини. Много важен въпрос е анализа на изборите, който може да даде една принадлежна стойност и да даде един хоризонт за бъдещи промени в изборното законодателство и за промени в работата на ЦИК.

Затова се обръщам с молба, явно сега отлагаме за следващо заседание, но нека за следващото заседание всяка една от организациите да бъде готова и тези въпроси да се решат в бърз, оперативен порядък и с необходимата задълбоченост. Защото вече участвам на второ заседание и на второ заседание ние отлагаме важни въпроси.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Благодаря и аз.

Колеги, някой друг иска ли да се изкаже?

Гласувахме да отложим избора на ново ръководство на Обществения съвет за следващо заседание.

Моля, да приемете оставката ми като председател на Обществения съвет и заседанието да бъде продължено от някой от заместник-председателите.

Велко Милоев, заповядай.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Исках само да предложа да продължим с другата точка от дневния ред. Цветелина Пенева отвори нова подтема.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз по тази нова подтема ще направя забележка на Цветелина Пенева като юрист. Прекрасно знаеш, че дори и при подадена оставка най-малкото се довършва заседанието. Ако имаш някакви лични причини това заседание да не се води от теб повече, но аз ти предлагам да довършим все пак заседанието, както прецениш, но не виждам причина да не го направим. В крайна сметка следващата точка е достатъчно важна.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Напълно разбирам, но аз държа да не съм председател на Обществения съвета и чаках един месец да бъде освободена от този пост. Тъй като за пореден път виждам, че вървим към отлагане на избора на ново ръководство, нека да направя една крачка назад. Моля да гласуваме днешната ми оставка, ако е необходимо да бъде гласувана.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз мисля, че няма нужда да се гласува. Да ме поправи някой от юристите. Това е въпрос на личен акт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз съм си подала оставката. Този акт е направен. Румяна Дечева, заповядай.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Понеже е личен акт, понеже онова, което нас ни касае е да я приемем. Искам да я приемем с благодарност. Защото като

хора с Тодор Гунчев от тук присъстващите, доста дълго време имахме подобни ангажименти и имам някаква представа за психическото напрежение, така че предлагам да гласуваме колкото и формално да е, защото и с един заместник-председател може да се върши работа до момента, до който се изчисти списъка на избирателите, както казва Стефан Манов, да се създадат условия да може да гласуваме и да има ново ръководство, но без напрежение при нито един от нас.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз също ще се съглася. Подкрепям мнението на Румяна Дечева, че трябва да го гласуваме с благодарност за професионализма.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Колеги, предлагам да гласувате подадената ми оставка. В тази точка да включим, че председателството на Обществения съвет до избора на ново ръководство да се поеме от другите двама заместник-председатели, а именно Ива Лазарова и Надя Гологанова.

Моля, да гласуваме.

Оставката се приема с единодушие.

Благодаря колеги.

Предлагам заседанието да бъде довършено от някой от двамата заместник-председатели, защото така е редно.

Надя Гологанова, предлагам да завършиш заседанието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Втората точка от дневния ред – Предложение Сдружение „Нова алтернатива“ да бъде изключено като член на Обществения съвет, поради системно неучастие на основание точка 3.2. от Правилата на Съвета.

Кой иска да се изкаже по тази точка?

Цветелина Пенева има думата.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Подкрепям предложението Сдружение „Нова алтернатива“ да бъде изключено. Считаю, че участието в

Обществения съвет е доброволен акт от страна на организациите, които са членове. Предвид неучастието на Сдружение „Нова алтернатива“ хипотезата на точка 3.2 не само е изпълнена, но и те не са проявили желание да номинират свой представител, следователно нямат интерес към работата на Съвета. Затова предлагам да гласуваме предложението Сдружение „Нова алтернатива“ да бъде изключено като член.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Може ли доуточняващ въпрос към Цветелина Пенева. Какъв контакт сме имали за последно с тях?

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз не съм правила контакт със Сдружение „Нова алтернатива“. В разговор съм споделяла с госпожа Матева да номинират, но не получих отговор.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ако може аз да се изкажа. В досегашната ни практика си спомням два такива случая и е било, това предварително да се включи като точка от дневния ред, за да може съответната организация да го получи като информация, а не да правим нещо зад гърба им. През годините два такива случая сме имали. И в крайна сметка и двата случая завършиха благоприятно, в смисъл се появиха членове на организациите, които после станаха активни участници.

Сдружение „Нова алтернатива“ през годините е имала няколко много добри представители и няколко не толкова редовно участващи и сега последния случай, когато изобщо не участват от известно време. Мисля, че имат право да бъдат уведомени. Предлагам тази точка да бъде отложена за следващото заседание и тогава да бъде гласуването.

Румяна Дечева има думата.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ние знаем ли състоянието на Сдружение „Нова алтернатива“ дали са пререгистрирани?

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Лесно можем да го проверим.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Велко Милоев иска да се изкаже.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз ще гласувам в подкрепа на предложението на Надя Гологанова, за отлагане на добавената в дневния ред точка за изключването на Сдружение „Нова алтернатива“ или ако гласуваме за изключване на Сдружение „Нова алтернатива“ ще гласувам против, по съображения идентични с тези, които казах преди малко. Ние сме в дефицит на хора, които искат да участват, а се занимаваме с изключване.

Благодаря.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Сдружение „Нова алтернатива“ е пререгистрирано в регистъра на сдруженията с нестопанска цел още 2018 година. В момента има Управителен съвет Димчо Симеонов Веселинов, Драгомир Стоянов Стоянов и Диана Андреева Николаева. Пререгистрирано е в обществена полза сдружението.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Свилена Гражданка има думата и след това Румяна Дечева.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Аз като представител на една от двете организации, подкрепям Велко Милоев и Надя Гологанова, да го отложим за другото заседание на Обществения съвет.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: След като имаме информация, че Сдружение „Нова алтернатива“ е пререгистрирано, не виждам никакво основание без да информираме, ако не бяха вече юридическо лице, няма смисъл да търсим някого, защото няма кого да търсим. Но при хипотеза организация, която е редовно регистрирана, да я изключваме без да бъдат информирани поне за това, че такъв акт има срещу тях, ми се струва изключително неколегиално. Подкрепям предложението на Велко Милоев, да не се взема решение този път.

ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Само да добавя, че 2021 г. и 2022 г. Сдружението е подавало документи в регистъра на сдруженията с нестопанска цел за неактивност, за липса на дейност. Това са годините за

които има такова задължение. Защото за 2023 г. още не е изтекъл срока. То ще бъде догодина.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Тодор Гунчев има думата.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Това е доста интересна информация. Аз по принцип подкрепям предложението на Надя Гологанова и си позволявам да ви напомня едно нещо, което може да го проверим в протокола, че първоначално предложението на Стефан Манов, доколкото аз го разбрах, беше за следващото заседание това нещо да се обсъди и да се предложи тогава на ЦИК. Аз така мисля, че беше първоначално формулираното предложение и след това вече го включихме в днешния дневен ред.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Точно така е.

ТОДОР ГУНЧЕВ: По скоро предлагам да се съобразим с предложението на Стефан Манов. Той в момента не е тук, но е редно да ги уведомим тези хора.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Дончо Пачиков има думата.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да ги уведомим.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В такъв случай гласуваме предложението, моля юристите да ме поправят, ако не е коректно, но първо гласуваме предложението да отложим тази точка втора за следващото заседание. Така ли е коректно.

Който е за, моля да гласува.

Гласували 8 „за“.

Против? Един против. Въздържали се? Един.

ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Аз съм в особена ситуация. Присъствам като наблюдател, защото присъствието ми беше оспорено.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Имаме достатъчно гласове.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Приема се решението, че тази точка ще бъде отложена за следващото заседание.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Може би е по-добре да се пита поименно за по лесно броене.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Абсолютно подкрепям.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ще го имаме предвид за друг път. За момента повече гласувания мисля, че няма да имаме.

Следващата точка от дневния ред е: *Дискусия относно идеята за анализ на недействителните бюлетини.*

Ще разкажа накратко за колегите, които не са присъствали, а които са присъствали, моля да ме допълнят.

Направихме в петък вечерта една работна среща. Бяхме шест души. Преди това с Велко Милоев бяхме направили вариант за анкетна карта въпросник за видеонаблюдение на секции и анализ на протоколи от същите секции. Имахме някакви примерни идеи за извадки, какъв тип общини да вземем. На срещата довършихме въпросника. Утвърдихме го. Споделихме го по между си, хората които се бяха явили, че са готови да участват. Разпределихме си общини за наблюдение. Като изрично решихме да не наблюдаваме общините, в които ще има отваряне на чували и ще можем да вземем информация за тях от съдебните решения.

От няколко дни сме започнали работа. Следващият вторник ще уточним кой докъде е стигнал и евентуално, ако можем някакви първоначални наблюдения да споделим. Ако още някой иска да се включи да участва, все още не е късно и ще му дадем и на него въпросник и община и т.н.

Ивилина Алексиева иска думата и след това Дончо Пачиков.

ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: Колеги, аз също бях част от екипа и на мен са ми разпределени две общини. С оглед така създамата се ситуация на

днешното заседание, аз се оттеглям от анализа на недействителните бюлетини. Преди малко изпратих имейл на всички в групата.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз искам да споделя нещо, което отдавна ме смущава. В продължение на години констатираме едни и същи недостатъци, следващия път същите недостатъци. С появата на машините направленията, които са неудобни и неприятни, като че ли се увеличават, понеже има нов вариант и т.н. Така че чудя се по кой начин да преминем от констатация на проблеми, на нередности към констатация плюс предложения за тяхното решаване, което мисля, че логически е по издържано.

И в тази връзка се опитах нещо да напиша. С Велко влезнахме в някакъв микроразговор, специално по видеонаблюдението, понеже това беше направлението на нашата среща. Специално по видеонаблюдението предлагам да опитаме да направим следното нещо. Докато преглеждаме различните изборни секции и техните материали от видеонаблюдение, да изберем секция условно казано, която да е отличник и секция, която условно казано е двойкаджия.

Въз основа на тези две секции, повече са всеки като избере по две, да можем да направим предложение към ЦИК за усъвършенстване на методическите указания в направление на видеонаблюдението. Аз някъде писах, на други споменах по телефон, днес имах разговор с г-жа Иванова от Добрич – съдийката, която там е касирала изборите. Стана въпрос, че материалите по видеонаблюдението, според нея не са твърде трудни за анализ. Защото в секционните комисии няма нито един кинорежисьор. Би следвало да им бъдат дадени по конкретни указания какво да правят, как да гледат и Велко Милоев спомена някои моменти.

Аз съм участвал един единствен път и наблюдавах машинна секция. Там по мой съвет какво направиха. Един от членовете ѝ се занимава с видеозаснемането, а друг си включва телефона на контрол какво точно

върви онлайн в момента, което им даде възможност да коригират положението на камерата спрямо масата, където излъчваха наблюдението. Как да коригират, нямат представа този, който ръководи камерата, какво точно се вижда от нея и какво върви онлайн. Това го казах като един възможен пример, какво бихме могли да предложим и други неща на Централната изборителна комисия и да ги включи в Методическите указания.

От друга страна като минем към обучението, има най-различни обучения. Разказват на хората в секционните изборителни комисии различни неща. Аз нямам информация, някой да им е дал някакво обучение по отношение на видеозаснемане. Един вид застават в една зала, имитират че има някакви бюлетини с камерата, опитват, показват, дискутират.

Аз не искам да бламираме окончателно Централната изборителна комисия, като аз официално съм заявил, че се придържам към нейната оставка в сегашния ѝ състав, поради системни недостатъци в работата. Като нов вариант за който настояваме години наред и най-накрая по някакъв начин се въведе, сигурно е хубаво полека лека да усъвършенстваме това, което казваме на хората, какво трябва да направят с видеонаблюдението и тогава нашия анализ върху видеонаблюдението ще бъде много по-сериозен, тъй като аз очаквам да се получи някаква унификация в материалите, които се получават от видеонаблюдението. Докато сега те са най-различни.

Г-жа Иванова от Добрич каза, че вещите лица, които са поканили за анализ на видеонаблюдението значително са били затруднени и като че ли един от тях се беше оттеглил, имаше някакви проблеми, които мисля, че точно на това се основават. Понеже материала е неподходящ за каквато и да било експертиза, а той трябва да напише някакво заключение и какво да направи и се оттеглил.

Много ви моля да опитаме да вървим в това направление. Констатираме недостатък, предложение за отстраняване еди-какъв си. Вторият недостатък, предложение за отстраняване еди-какъв си. И от там нататък това нещо го предоставяме на Централната изборителна комисия като материал. Едновременно това го публикуваме, където има възможност, за да може и обществото да види, че има някаква грижа за постигане на честност на изборите. Нали за това работим през цялото време.

Другата хипотеза, ако „крием“ от обществото, обществото казва, никой не обръща внимание. Има някакви нередности. Снимали мухите и тавана, голяма работа. Сега 35 процента активност, следващия път 30 процента, след това 25 процента. Това е тенденцията.

Който недостатък посочим, веднага да можем да посочим наши предложения за неговото отстраняване, плюс наказателната отговорност на лицата, които са довели до такова нещо. Защото в края на краищата за липсата на достатъчно обучение не е виновен Велко, не е виновен и Дончо, кой е виновен за това, че няма достатъчно обучение. Нека да си зададем този въпрос. Нека да му отговорим. Ако трябва нашата организация ще отговори съвсем самостоятелно, без да се позовава на позиция на Обществения съвет, но трябва да бъде направено най-накрая. Безотговорността води до още по-лоши неща. Извинявайте, че стана много емоционално, но ми е тревожно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Румяна Дечева има думата.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Само да напомня, че ние преди една година разговаряхме за тези телефони и знаехме точно с какво качество ще могат да снимат. Знаехме и всички дефекти. Поправете ме, ако греша, но не виждам как ние можем да ангажираме във всичките тези места, в които би трябвало да има заснемане, а ние знаем до момента, че няма на всички

места заснемане и не може да има на всички места излъчване. Колко по-категорично трябва да бъде законодателството. Според мен единственото нещо, което може да се направи, да бъде лимитирано времето, в което се заснема, защото някои секционни избирателни комисии преценяват да започнат заснемането по-късно и да го свършат по-рано. Да се отбележи, че трябва да покажат на камера окончателните протоколи, достатъчно дълго време, за да могат да бъдат видени и някои прости такива стъпки. Но да очакваме нещо нечувано, нещо качествено различно от видеозаснемането, на мен ми се струва нереалистично.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Тодор Гунчев има думата.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз за съжаление не успях да участвам в групата в петък. Едно нещо ще си позволя, първо да се съглася с Дончо Пачиков с емоционалността му, а не с това, че навсякъде трябва да има кинорежисьори, които да обясняват. Второ, да обърна внимание на Ивелина Алексиева, че много грубо ще прозвучи, извинявам се, но ти си един от експертите, които аз лично ценя. Повечето хора, които са тук със сигурност са работили с тебе и знаят твоята експертиза. Хубаво ще е най-малкото да споделиш и когато имаш нещо, което можеш да добавиш към анализа на Обществения съвет, това смятам, че ще е полезно и то не за нас, а за обществото като цяло. Колко ще го чуят това което казваме, ние си знаем общо взето, че са 5 процента, но в крайна сметка не считам за правилно, да се оттеглиш. Може да звучи грубо, това което казах, но държа да го има в протокола.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ива Лазарова има думата и след това Велко Милоев.

ИВА ЛАЗАРОВА: Както говорихме, не в петък, а по предишния път, няма да има много доброволци и аз и тогава ви казах, видях първия въпросник, който беше изпратил Велко Милоев.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Въпросникът е на Надя Гологанова и после го доработвахме.

ИВА ЛАЗАРОВА: Аз видях изпратения в началото. Нямам последващите материали. Включете ме с които общини прецените, за да не се разваля разпределението.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Утре ще ти изпратим. Велко Милоев има думата.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз съм малко притеснен, че в този разговор не скачаме към препоръките, а не виждам освен това, което току що каза Ива Лазарова, желание за доста черния труд за гледане на видеа. Този труд го пое миналата година главно Надя Гологанова, подпомагана от Свилена Гражданска и Цветелина Пенева и той даде много добри резултати за последния анализ на Обществения съвет, който беше. Има цял раздел за типологизация на грешките, които прави СИК и изводите направени на базата на сравняването, на сканираните секционни протоколи, числовите данни и видеонаблюдението. Трудът е черен, досаден, уморителен. Така че да говорим, кой ще участва и кой няма да участва.

Сега малко технически коментари. Метода с видеонаблюдението е много добър за проверка, доколко правилно са отчитани гласовете по партии и трябва да останат по тази линия. За нашата цел – анализ на причините за недействителни гласове е доста по-трудно. Сравнително лесно се чува причината за недействителен глас в повечето от половината случаи, както сме си го написали във формуляра, когато брой само един. Един вади от кутията, подава и броящата съобщава. Тук няма никой, само в кръгчето. Тези хора не се ли научиха, че трябва и от ляво и от дясно.

В много случаи от тази община Септември, която аз сам си пожелах, бюлетините са толкова много, че те си разделят труда, което аз го разбирам напълно. Двама изваждат бюлетините, единия се чува какво казва, другия не се чува. За виждането в добрия случай бюлетината прелита за две секунди пред обектива и ако имаш късмет да стопираш на време, може да видиш примерно хиксче само в кръгче, а няма хиксче в квадратче. Малко въпрос на късмет и на упоритост.

Сега точно преди заседанието гледах една секция от тази община Септември, където за късмет недействителните бюлетини ги слагат точно най-близо до камерата и се вижда, поне на някои от тях, какво има отбелязано и какво няма.

Друга техническа подробност, поне за тази община, там са много големи секции, там са секции с по 800 души по списък и нагоре, гласували по 400 и нагоре. Почти всички села имат и кметства. Три избора с по 400 – 450 бюлетини за всеки от трите избора. Този труд става уморителен и монотонен и попаднах на секция, в която главната брояща съобщава, тук няма хикс за партия, тук има само хикс в кръгче и т.н. И в един момент, понеже това става много монотонно, а има около една четвърт недействителни бюлетини масово по техните секции, започва да казва само невалидна.

Така че наистина в такъв случай се налага да минем на следващата секция, както сме се разбрали по нашата методика. Трудно е упражнението, но не е толкова безнадеждно, както Стефан Манов на тази работна среща каза, че сме били късметлии, че сме намерили секции, където може нещо да се види и чуе. Това беше досега по техническите аспекти. Търпение трябва и повече от нас да участват.

Вярно, че от съдебните дела ще получим изключително големи извадки с анализ на недействителните гласове, както това стана за Горна Оряховица, както днес ви писах за Община Каварна, където е съвсем друг

случая. Там има бандитизъм. Ще имаме и други такива. За мен добавената стойност на труда, който евентуално някои от нас ще положим, е когато напишем нещо до ЦИК, до медиите както обикновено, да кажем че това е на база на наш анализ. Дали ще добавим, че изводите съвпадат или несъвпадат с огледите на бюлетини и повторните преброявания, наредени от общинските съдилища, това ще го мислим, когато му дойде времето. Аз все още виждам смисъл за наше собствено усилие по тази тема.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Някой друг иска ли да се изкаже? Румяна Дечева има думата.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много накратко, не да се оправдавам, но ние имаме трима човека при нас, които работят по избори. Нито един от нас не е в България, не сме и на европейския континент и няма как да гледаме видеа. Много трудно стигам до интернет самата аз. Не се извинявам, но до края на годината няма да имаме възможност.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Стефан Манов има думата.

СТЕФАН МАНОВ: Колеги, наложи се да изляза. Разбирам, че сте минали напред по дневния ред. Има дискусия за недействителните бюлетини. Ще кажа това, което съм видял до този момент. Аз се фокусирах върху Френската гимназия. Намерих една секция, в която горе долу се виждат бюлетините във Френската гимназия в София. Същото което каза Велко Милоев, в един момент им омръзва и повече нищо не се разбира. Дори казват грешни неща. Например 85 недействителна бюлетина, а те имаха предвид, че няма отбелязана преференция, защото във всичките предходни бюлетини начина на изразяване на тази, която ги казваше, беше номера на партията и номера на преференцията или няма преференция. Тя се обърка и каза недействителна, а всъщност тя беше 86,

за една от големите партии. Аз не гласувам на местни избори и не знам номерата на партиите.

Искам да кажа, че дори звуково понякога има грешки. Иначе това което констатирах за тази секция, тя няма статистическа валидност, но две трети от тези, които видях са с неотбелязана партия, а само преференция. Това не е изненада.

На мен ми се струва, че тази работа е много тежка, защото както и Велко Милоев спомена, същото виждам, донякъде може да се осланяш и изведнъж целия смисъл се губи, защото не разбираш характера на недействителността. Аз малко се обезкуражих. Може би защото съм в чужбина и има лагване на записа. Който полза ютюб знаете, че със стрелките напредват 5 секунди, връщате се. Нашите вградени, които са и на заседанията на ЦИК, това е Информационно обслужване, то си личи същия почерк е трябва да кликнете, но никога не кликвате 20 секунди по рано, а кликвате 3 минути, чакате, спира, тръгва. Много е трудно и нервно, а се опитах да направя една, две секции. С най-голямо желание опитвам, но започвам да губя кураж. Още повече, че имам опасения, че три часа ще гледам една секция и накрая половината ще се окаже, че не са ги казали. Ако има може би други впечатления да постоянстваме, но аз много се разочаровах.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Само коментар към това, което казваш. На работната среща приехме един критерий да се подразбира причината за недействителен глас. И аз имам такива секции. Смятам, че съм видял или чул причината на малко повече поне от половината, а другите ги няма. Казват, няма никой. Какво значи това няма никой. Най-вероятно значи или празна или само преференция. Но не можеш да бъдеш сигурен какво значи и тук няма никой. Аз ще направя още няколко.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Искам да кажа, че специално сме оставали там накрая в таблицата една разновидност, в която

е казано, че не можем да идентифицираме точно причината. Предполага се, че в секцията ще срещнем и такива бюлетини, не всички ще са ясни какви ще са.

Някой друг иска ли да се изкаже? Някой друг иска ли да заяви участие в работната група?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз искам да кажа и това, дори малко секции да съберем накрая, това би ни позволило в даден момент, когато пишем анализи или специфично по тази тема или общо за изборите, да кажем, направихме усилие и да посочим трудностите при това усилие. И да посочим отношението ни към видеонаблюдението изобщо. Видеонаблюдението дори в този хаотичен вид, в който го правят, когато гледаме мухи и тавани, за мен позволява основно, много добър контрол в повечето случаи за гласовете по партии. За причините за недействителни гласове става много по трудно. Това и Стефан Манов и аз сме го видели.

СТЕФАН МАНОВ: За мен основния смисъл беше да видим причините за недействителните бюлетини.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: В нашето упражнение да, но за видеонаблюдението изобщо да го има или да го няма е една мярка за контрол.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Нещо чисто технически искам да допълня. Ако срещнете такъв случай, какъвто Стефан Манов описа, да пише едно на бюлетината, а да кажат друго, обърнете внимание на коя купчина я слагат, защото на миналите избори имаше такива случаи, когато по грешка казват друга партия и съответно я слагат на друга купчина и после я броят за другата партия, не за тази за която е отбелязано. Тя като е казала 85 и невалидна и може да са я сложили на купчината с невалидни бюлетини и да е преброена като невалидна.

СТЕФАН МАНОВ: Аз обърнах на това внимание. Не се вижда достатъчно. Мисля, че я сложи на правилната купчина. Да се върна и да

преброя колко пъти са казали 85 и да сравнявам с протокола, тези нерви нямам. Още повече, че в тази секция камерата беше сложена така, че се виждаше малко масичката.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Доколкото е възможно, каквото можем правим. Румяна Дечева има думата, след това Велко Милоев.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ние бяхме в около 35 секции, където имахме на живо хора. Само на три места се виждаше какво има в бюлетините. Това което доведе видеонаблюдението за нас е възможност да проследяваме какво се казва и къде отива по купчинките, но ние вече не виждаме бюлетините както преди ги виждахме. В момента всичко е съсредоточено в един телефон, на който също нищо не се вижда. В този смисъл, това което те казват е единствено, което може да гледаме. Ако някой каже 85, дали го слага на купчинката с 85 или някъде другаде, но никакъв контрол нямаме върху това, какво има върху бюлетината. И единствено когато се покажат няколко бюлетини невалидни, когато поискам да ми ги покажат, те спираха с огромно неудоволствие, вижда се и на записа, показва се и се продължава. За мен видеонаблюдението при този начин на формиране на секционните изборителни комисии, може да има някакъв смисъл да дисциплинира хора, които иначе никой, никога не ги дисциплинира. Но като цяло с поглед към бъдещето ми се струва, че и видеонаблюдението и този начин на формиране на секционните изборителни комисии нямат място в една демократична и цивилизована страна.

Благодаря ви. Налага ми се да ви напусна. Съгласна съм с всичко, което от тук нататък решите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Велко Милоев и след това Ивилина Алексиева.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Исках да възразя първо на Румяна Дечева, ако още ни чува. Преди да стана член на селска изборителна комисия обикалях

секции и съм стоял настрана, но не съм имал никога проблем, когато накрая на сортирането стана и вежливо помоля, може ли да видя недействителните бюлетини. При едно отношение създадено, кротко седиш и гледаш и не се месиш, не са ми отказвали никога.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Напълно съм съгласна, докато броихме бюлетини без камерите, това беше така. В момента толкова забавя техния процес според тях, видеонаблюдението, че те повече не се връщат да ги броят. Там има някой, който слага чертички, според купчинките и ако тези чертички им отговарят на един брой, който предварително са си задали, ние вече нямаме второ преброяване, така както има в която и да било латиноамериканска, азиатска или африканска страна. При нас всичко от това, двама човека, които виждат бюлетините, един който ги сортира, друг на когото ги подават и това е масово. Няколко пъти сме имали трима човека, които имат достъп, виждат какво има в бюлетините. Всичко останало не го виждаме, не виждаме какво се брои, не виждаме какво има в бюлетините, чуваме единствено от това, което отива и към видеонаблюдението. Разликата от присъствието е, че ние наистина сме на място, че ние го чуваме добре, защото после когато проверявахме със записите не се и чува добре.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Пак трябва да възразя на Румяна Дечева. Това не са моите впечатления. Вярно е, че много трудно е да се следи и почти невъзможно е да се чуе какво става, какви са причините за недействителните бюлетини, когато повече от един човек вади от кутията и обявява какво пише на тях, единият се чува, а другият не се чува. Специално за недействителните бюлетини, моят опит от 15 секции, които съм гледал, може и да не са били достатъчно добри и не съм попълнил за тях формуляри, защото не се разбира за половината поне недействителни гласове, защо са недействителни, но съм виждал за някои от тях, че точно

тази купчинка я гледат и повече хора. Посяга трети и ги гледа. И накрая ги брои още веднъж. 115 ли бяха, тук 116 ги изкарах, дребна разлика.

ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА: И аз имам личен ангажимент и ще трябва да ви напусна. Пожелавам ви приятна вечер.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Стефан Манов има думата.

СТЕФАН МАНОВ: Извинявам се, аз понеже отсъствах за 20 минути, в крайна сметка какъв беше дневния ред, който беше приет и има ли решение по някоя от точките, като синтез за мен. Извинявам се, че ви връщам на тази тема.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Първа точка я отложихме за следващия път. Втора точка я отложихме за следващия път. По трета точка недействителните бюлетини сме сега.

СТЕФАН МАНОВ: Коя е първа точка, коя е трета точка?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Първа точка беше за избор на ново ръководство. Втора точка беше за предложение за изключване на „Нова алтернатива“. И двете са отложени за следващото заседание.

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Важно допълнение, Цветелина Пенева настоя да гласуваме оставката ѝ като председател на Обществения съвет.

СТЕФАН МАНОВ: Защо отложихме за следващия път изключването, при положение, че бяхме гласували първа и втора точка изключване да го обсъдим и изведнъж го отлагаме. Ще прочета стенограмата и като други организации си запазвам правото, следващите 11 месеца да не участвам в дейността на Обществения съвет. Ще упълномощавам по имейл и ще се върна на 11-тия месец и половина, за да не ме изключите и нашата организация да продължи да бъде член.

Пожелавам ви приятна работа и се оттеглям от броенето на недействителните бюлетини.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Някой иска ли да се изказва по тази точка за недействителните бюлетини? Няма желаещи.

Минаваме на точка р а з н и.

Някой има ли изказване в точка разни?

ВЕЛКО МИЛОЕВ: Аз имах реплика към Стефан Манов. В свободния разговор предиоткриване на заседанието, споделих обезкуражаващите си впечатления от това, което се вижда на видеото и за изключително ниското ниво на грамотност и на секционните комисии и на избирателите и тогава Стефан Манов, каза следващия път Велко ще гласува с две ръце за сто процента с машинно гласуване. Тогава му обещах реплика в точка разни, но тъй като той се изключи, ще я запазя за следващия път.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Не виждам желаещи за изказване в точка разни.

Закривам заседанието на Обществения съвет.

/ Закрито в 20.10 часа /

ПРЕДСЕДАТЕЛИ:

Цветелина Пенева

Надежда Гологанова

Стенограф:

Силвия Михайлова